

Το όραμα της Ιωνίας

Η ανίχνευση των συνθηκών που διαμόρφωσαν το πανεθνικό Όραμα της Ιωνίας στα κρίσιμα χρόνια 1919 - 1922, αποτελεί συνεχές ενδιαφέρον των ιστορικών μελετητών, οι οποίοι ερευνώντας εξονυχιστικά τις πηγές και τα αρχεία, μας προσφέρουν κάθε φορά καινούρια πονήματα, διαλευκαντικά των παραμέτρων που γιγάντωσαν το όραμα και το ωραιοποίησαν, για να πνιγεί τελικά στα αιματωβαμένα νερά του λιμανιού της Σμύρνης.

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΜΟΥΓΟΓΙΑΝΝΗ**

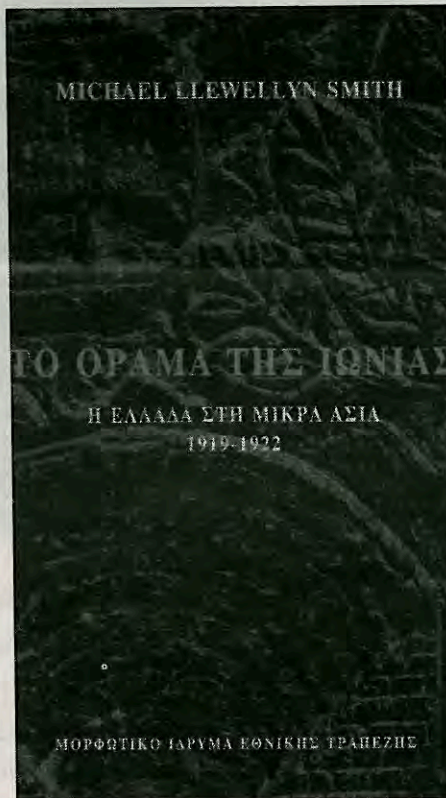
Κι αυτή τη φορά τα φώτα μας έρχονται από το εξωτερικό, όπου η έρευνα της ελληνικής ιστορίας και προωθείται και καρποφορεί. Η μεγαλύτερη τραγωδία του ελληνισμού που είχε ως συνέπεια την εξαφάνιση του μικρασιατικού στοιχείου του, αναβιώνει γι' άλλη μια φορά μέσα από το εμβριθές και ιστορικά θεμελιωμένο κείμενο του Άγγλου συγγραφέα.

Ο Μάικλ Σμιθ γεννημένος και μεγαλωμένος στην Αγγλία σπούδασε κλασική φιλολογία στην Οξφόρδη, όπου έκανε και την διδακτορική του διατριβή. Έχει υπηρετήσει

**Στο βιβλίο του Μάικλ Σμιθ
η Ελλάδα της Μικράς Ασίας
το 1919 - 1922**

ως μέρος της Βρετανικής Διπλωματικής Υπηρεσίας σε πολλές πόλεις της Ευρώπης καθώς και δυο φορές στην Αθήνα. Τα θέματα της ελληνικής ιστορίας τον ελκύουν ιδιαίτερα κι έχει γράψει αρκετές μελέτες γι' αυτά.

Ιδιαίτερης σημασίας για την ενίσχυση της εθνικής μας αυτογνωσίας αποτελεί το προσφάτως εκδοθέν, από το Μορφωτικό Ίδρυμα της Εθνικής Τράπεζας, έργο του με τίτλο: "Το Όραμα της Ιωνίας - Η Ελλάδα στη Μικρά Ασία 1919 - 1922" (Έκδοση Μ.Ι.Ε.Τ., Μετάφραση Λίνα Κάσδαγλη, Αθήνα 2002, σ.σ. 681), στο οποίο, με απόλυτη τεκμη-

ρίωση, καταγράφει τα καθέκαστα της Μικρασιατικής εκστρατείας, τους παράγοντες και τις προϋποθέσεις που ώθησαν στην πραγμάτωση αυτού του εγχειρήματος, τα θανάσιμα λάθη της Ελληνικής πλευράς, της μεταστροφές των συμμάχων, την επικράτηση των ατάκτων του Κεμάλ και την τελική καταστροφή του προαιώνιου Ελληνισμού της Μικρασίας. Με τη συναρπαστική του αφήγηση ο Μάικλ Σμιθ ζωντανεύει όλα αυτά τα γεγονότα που διαμόρφωσαν την πολιτική και την κοινωνία της νεότερης Ελλάδας.

Ο συγγραφέας ανατρέχει στον Ιανουάριο του 1915, λίγο μετά την έναρξη του πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου, όταν η Βρετανία προσέφερε στην Ελλάδα σημαντικά εδαφικά αντισταθμίματα στη Μικρά Ασία, προκειμένου να μπει η Ελλάδα στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ. Προσφιλής τακτική των μεγάλων δυνάμεων όταν πρόκειται να εξυπηρετήσουν τους σκοπούς τους. Η πρόταση εκείνη υπήρξε αφετηρία μιάς δια-

δοχής γεγονότων που κατέληξε στην τραγωδία του 1922. Στο βιβλίο αυτό περιγράφεται η κατοχή της Σμύρνης και ο μικρασιατικός πόλεμος σε σχέση με την Ελληνική Μεγάλη Ιδέα και τις διαμάχες των Μεγάλων Δυνάμεων στη Μέση Ανατολή. Ο συγγραφέας ιχνηλατεί προσεκτικά τις απαρχές του "Οράματος της Ιωνίας" του Ελευθερίου Βενιζέλου, αλλά και τις ιδέες που αυτός μοιράστηκε με τον κατ' εξοχήν φιλέλληνα Λόυδ Τζωρτζ, πρωθυπουργού της Αγγλίας, για μιά αγγλοελληνική συνενόηση στην Ανατολική Μεσόγειο.

Ο Βενιζέλος ήταν ένας από τους αστέρες στη Συνδιάσκεψη της Ειρήνης στις Βερσαλλίες και η Μικρά Ασία ήταν το επίκεντρο των διεκδικήσεων που πρόβαλε, για να κατορθώσει τελικά να υλοποιήσει το όραμά του, αποσιμώντας την συγκατάθεση των νικητριών δυνάμεων για την αποβίβαση Ελληνικού στρατού στη Μικρασία. Κι όλα αυτά παρά τις αντιρρήσεις του αναπληρωτή αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Ιω. Μεταξά, που έβλεπε δελεαστικό μεν το "Όραμα της Ιωνίας, αλλά άκρως επικίνδυνο, για τους λόγους που ανέφερε στο σχετικό υπόμνημά του. Η Ελληνική απόβαση πραγματοποιήθηκε, το όνειρο του Βενιζέλου εκπληρώθηκε, παρ' όλο που δεν διέθετε ποτέ σταθερή διασυμμαχική υποστήριξη, γιατί οι Γάλλοι από την αρχή έβλεπαν το εγχείρημα με μισό μάτι, οι Ιταλοί ήταν αντίθετοι γιατί πρόσβλεπαν οι ίδιοι στην Μικρασία, και οι Αμερικανοί ήσαν ανήσυχοι.

Οι εκλογές του Νοεμβρίου του 1920 υπήρξαν καθοριστικές για το σβήσιμο του Οράματος. Η εξαπάτηση του λαού από τα συνθήματα των νικητών των εκλογών ήταν αμέσως ορατή, το ίδιο και η μεταστροφή των Συμμάχων, σε συνδυασμό με την άνδρωση του Κεμαλικού Κινήματος και την βλακοειδή εκστρατεία μας προς την Άγκυρα, υπήρξαν όλοι παράγοντες που οδήγησαν την μεγάλη καταστροφή. Βέβαια οι άμεσοι υπεύθυνοι πλήρωσαν με την εκτέλεσή τους, το κακό όμως δεν επανορθωνόταν. Ο διχασμός που καλλιεργήθηκε την προηγούμενη δεκαετία, αποδυνάμωσε μοιραία τη χώρα στην κρίσιμότερη στιγμή της. Όλα τα γεγονότα από τον πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο και τον διχασμό, ως την Συνδιάσκεψη των Παρισίων, την κυριαρχία των Ελλήνων στη Μικρασία, την καταστροφή και την Δίκη των έξι εξιστορούντων γλαφυρότατα και τεκμηριωμένα στο πολύ σημαντικό αυτό βιβλίο.